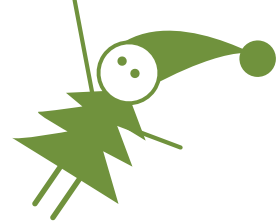

Výroční zpráva Asociace lesních mateřských škol

2017

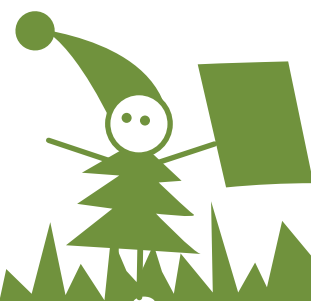

Donedávna jsem si myslela, že jsme malá neziskovka plná lidí nadšených pro dobrou věc. Při pohledu na naši výroční zprávu za rok 2017 měním názor. Nejsme malí. Jsme neziskovka, která dokáže podporovat stabilně více než 120 nových i zkušených lesních školek z celé republiky, uspořádat Letní školu se skvělými lektory pro více než sto pedagogů a celoročně vzdělávat mnoho dalších lidí, vyjednávat podobu a výklad legislativy a tyto legislativní úspěchy sdílet s kolegy z celé Evropy na unikátním setkání.

Jsme tu pro každého, kdo se zajímá o lesní školky, ať už je rodičem malého dítěte, odborníkem, zakladatelem, učitelem nebo zkušeným ředitelem. Víťame každého, kdo naplňuje naši vizi: právo dětí na přírodu jako základní zkušenost pro udržitelný život. Velká část naší práce byla v roce 2017 možná díky Evropskému sociálnímu fondu, podpoře Lesů České republiky a dalších dílčích grantů a také členských příspěvků. Průběžně vyhodnocujeme a plánujeme, aby naše široké spektrum činností bylo udržitelné na všech rovinách. A hlavně: pracujeme s radostí a silným přesvědčením, že to má smysl. Ať jste malí, nebo velcí, děkujeme vám, že jste s dětmi v přírodě, nebo tomu pomáháte!

Tereza Valkounová
předsedkyně Asociace lesních
mateřských škol

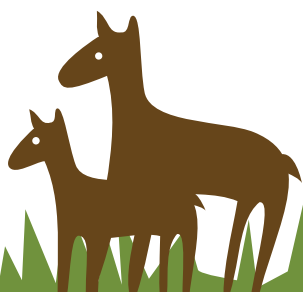

Učení všemi smysly

Stále znovu se zamýšlíme nad tím, proč jsou lesní školky tak úspěšnou inovací ve vzdělávání. Jak je možné, že si velmi rychle získaly takovou popularitu? Možná, že za jejich oblibou a úspěchem je to, že se v nich děti učí v přírodě, v přirozeném prostředí. Můžou prožít stejné dětství, jaké prožili jejich rodiče, kteří cítí, že běhat po lese, hrát si s pískem a blátem, lézt po stromech a stavět si bunkry v houští prostě patří k dětství. A chtějí svým dětem dopřát svobodu a to, co je samotné činilo nejvíce šťastnými, když byli sami dětmi. Příroda a přirozenost v mnoha oblastech našeho bytí ustupuje virtuální realitě a hektickému tempu výkonu. Technologie usnadňují život dospělým, ale dětský hlad po poznání uspokojí jen, co je možné prožít všemi smysly. A právě všemi smysly se děti učí v lesních školkách. Poznávají prostředí, které je rozmanité a proměnlivé a zároveň bezpečné a srozumitelné. Přírodu vnímají jako jednoho z učitelů i jako partnera. Děti si spontánně osvojují schopnost přizpůsobit se různým podmínkám a aktivně reagovat na výzvy. Ne vždy je celodenní pobyt v přírodě pohodlný a komfortní. Někdy prší, někdy je zima, jindy zase pálí slunce. Tyto podmínky spolu s tím, že jejich průvodci s nimi nepohodlí sdílejí, vytvářejí

předpoklady pro vybudování psychické i tělesné odolnosti a zdatnosti, neboli resilience a frustrační tolerance. Děti se učí prožitkem a zkušeností. Podmínky lesní školky jsou charakteristické svým minimalismem a skromností. Nemáme-li budovy, nemáme ani mnoho věcí - hraček a pomůcek. Musíme si vystačit sami se sebou a přírodou. Výchova a vzdělávání v lesních školkách bezpodmínečně stojí na vztahu a komunikaci, na oddaných a vědomých učitelích. Výchova a vzdělávání je život a ten sám je výchovou a vzděláváním. Lesní školky nabídly rodičům možnost být součástí vzdělávání a výchovy jejich dětí. Uznávají, že rodič je největším expertem na vlastní dítě. Vytvářejí podmínky pro vznik komunit a učí nejen děti, ale i dospělé spolupráci. A nezapomínají na radost - pro nás všechny (pro děti, rodiče a učitele) je nesmírně důležité, aby vzdělávání a výchovu provázela radost - z překonání výzev, ze společné práce, hry, pohybu. Radost z toho, že někam patříme, poznáváme a ovlivňujeme „svůj“ opravdový kousek světa.

Tereza Valkounová a Johana Passerin,
předsedkyně a členka rady ALMŠ

Ze zahrady dětství

Byl jednou jeden chlapec, který žil ve velkém městě. Chodil do lesní školky, kde se učil spoustu věcí: o ročních dobách, zvířatech, rostlinách, ale i o lidech a dětech. Měl se tam dobře, měl kamarády a kamarádky a ti ho měli rádi. Ale ne vždy to bylo tak. Byly časy, kdy se kluk vůbec do školky netěšil a doma se často zlobil, že do té blbě školky musí.

Možná to bylo tím, že spolu s ním tam chodila i jeho starší sestra, která byla zkušenější a rychlejší. Možná také tím, že s ním později chodil mladší bratr, ten byl zase pomalejší. No, není to jednoduché, být prostředním dítětem. Občas byl kluk naštvanej, smutnej a nikdo nevěděl, jak mu pomoci. Nechtěl malovat. Bylo pro něj někdy strašně těžké vyjádřit, co potřebuje.

Ale ve školce mu dali čas. A pevné laskavé hranice. Dali mu poznat, že je přijímaný a ať se děje, co se děje, má své místo mezi ostatními. Stáli za ním a on nakonec dokázal najít svou cestu a stal se spokojeným, radostným a laskavým malým člověkem.

Myslím si, že je připravený jít do školy, že právě dozrál k tomuhle kroku. Na školku bude společně s rodiči určitě

s vděčností vzpomínat.

Krátce před tím, než odešel do školy, donesl dva obrázky. Na jednom byl velký čtyřpatrový dort na stole v altánu ozdobeném lampiony. Na druhém autobus a vedle něj velkými číslicemi napsáno:

$$10+10=20$$

$$2+5=7$$

$$6+6=12$$

$$8+2=10$$

„To je úžasné. Kde ses to naučil?“

„Sám od sebe,“ odvětil.

„Nepovídej, možná tě to naučila starší sestra?“

„Ne. Naučil jsem se to sám,“ usmál se.

Mně je skoro líto jeho končícího dětství. Brzy se budeme muset rozloučit. Stojím v poli. Brambory jsme sázeli spolu, stejně jako fazole a ředkve. Ale vidím, že on je připraven jít, vykročit ze spirály dětských rituálů, ven ze zahrady dětství. A já, jeho učitelka, musím být připravena otevřít svou náruč. V úctě dítě přijmout, s láskou provázet a ve svobodě propustit.

Noam Darom,
rodič z lesního klubu Hvězdy v lese

Oslava s blátivou kuchyní
Den lesních mateřských škol

Den lesních mateřských škol lákal 22. června na otevřená vrátka po celé republice návštěvníky z řad dětí, rodičů i pedagogů. Asociace lesních mateřských škol (ALMŠ) pak také připravila na pražském ostrově Štvanice program pro širokou veřejnost zábavný program, jehož specialitou byla blátivá kuchyně pro všechny vhodně oblečené děti i rodiče. Dospělí návštěvníci se mohli zastavit na semináři o Bezpečném riziku a pak o tématu diskutovat s předsedkyní ALMŠ Terezou Valkounovou. Celá akce byla zdarma díky podpoře Prahy 7. „Slavili jsme poprvé v centru města ve veřejném prostoru. Šli jsme ven s tématem bezpečného rizika při práci s dětmi, protože to vnímáme jako zvláštní společenské tabu,“ řekla Valkounová.

Jsem nadšený rodič

Ještě před několika lety jsem patřil k té většině populace, která žije v domnění, že děti v lesní školce pobývají v maringotce, trpí zimou, nemají záchod a vůbec s hygienou je to tam na štíru. Několik měsíců před narozením našeho syna Huga jsme náhodou se ženou narazili na několik zajímavých knih, ani ne tak o výchově, ale spíše o životě s dětmi, o vztahu založeném na respektu a vzájemném respektování. Následovaly tři roky života s malým človíčkem, který změnil řadu věcí v našich životech. I když to zní jako klišé, Hugo nás hodně naučil. A pak nám přibyla ještě další malá učitelka Hedvika.

Když jsme krátce po třetích narozeninách začali uvažovat, že by Hugovi prospělo být pár dní v týdnu i v jiném prostředí než jen s rodinou, varianta státní školky nás ani nenapadla. Naopak lesní klub (dále už budu mluvit o školce) Tři údolí v Čimicích byl jasnou volbou. Hlavním důvodem byl právě respektující přístup k dětem, který byl krásně patrný hned při mé první návštěvě. Průvodkyně Olga mi vyprávěla o tom, jak to ve školce chodí, když jí do řeči skočil jeden chlapec a něco jí chtěl ukázat. Oli mu klidně a moc příjemně řekla, že teď musí ještě něco doříct a pak

se mu bude hned věnovat. Nebyla v tom žádná nadřazenost, okřiknutí „teď nemám čas“ nebo něco podobného, co jsem při komunikaci s dětmi od dospělých už tolikrát slyšel a dodnes nerad slýchávám. Vedle již zmíněného přístupu k dětem se mi na školce líbí, že děti nejsou izolovány za jejími branami. Nejsou drženy od běžného života „za plotem“, je tomu právě naopak. Každodenní výlety k rybníku nebo do lesa jsou základem. Ani rodiče nejsou drženi stranou dění, každý může zůstat ve školce déle, ať už ráno při příchodu nebo při odpoledním vyzvedávání. Rodiče se cítí být součástí školky, proto se i rádi účastní řady výletů a dalších „školkových“ akcí. Z toho, co jsem napsal výše, je jasné, že JSEM NADŠENÝ RODIČ dítěte z lesní školky. A dnes už vím, že děti tam nebydlí jen v maringotce, není jim zima a mají záchody a hygienické podmínky lepší než u nás doma. Prostě se tam mají dobře, a to především díky výborným průvodcům, které mám všechny bez výjimky také moc rád, stejně jako náš syn Hugo.

Honza Kolář
37let, otec Huga a Hedviky

Ve školním roce 2016/2017 se uskutečnil první ročník vzdělávacího cyklu Přírodní pedagogika s Rudolfem Hettichem. Tématem bylo poznávání a pozorování fenoménu hry, vývoj hry, poznávání a vnímání lesa všemi smysly; bylinky jako léky, vyprávění příběhů a pohybové hry. Ale také řemeslo - výroba jednoduchých didaktických pomůcek ze dřeva, hledání stop zvířat, využití léčivých bylin a hub, divadlo a hudba v lese, vyprávění přírodních příběhů. Rudolf Hettich je učitel s neuvěřitelnou zásobou her, příběhů, zkušeností a lidské moudrosti. V září 2017 kurz úspěšně ukončilo 19 účastníků. Semináře se konaly ve Středočeském kraji: v Říčanské hájovně ve Světicích, v LMS Na dvorečku v Řevnicích a v Ekocentru Loutí.

Od června do srpna jsme vybírali uchazeče pro druhý ročník a z 36 přihlášených uspělo 27. Místem konání druhého ročníku se staly Pozořice v Jihomoravském kraji. Stejně jako první ročník bylo vzdělávání pro účastníky díky podpoře Evropského sociálního fondu zdarma.

Pro pocit stability

„Není toho pobytu v přírodě pro děti moc? Jaký to má přínos?“ šlo mi kriticky hlavou při mém prvním setkání se vzdělávacím konceptem lesní mateřské školy. Byl rok 2008, naše rodina s půlroční dcerou bydlela v průmyslové části Prahy a já si právě dočetla článek o rakouské lesní školce v časopisu o rodičovství.

„Úzký celoroční kontakt s přírodou podporuje u dětí jejich fyzické, psychické a sociální zdraví, přispívá k jejich lepšímu učení,“ říkám s odvoláním na vědecké výzkumy a vlastní poznatky v roce 2018. Bydlíme se čtyřčlennou rodinou v přírodou obklopené Kamenici u Prahy a já provázím zájemce o docházku lesní mateřskou a základní školou Devětsil.

V Devětsilu stavíme na praxi českých i zahraničních škol, vyhodnocujeme vlastní zkušenost vyvíjející se od roku 2011, sledujeme současnou vědu a tvoříme originální vzdělávací koncept. V čem spočívá? Devětsil je společenstvím

pro zušlechťování vztahu k sobě samému a jiným lidem i přírodě. Žijeme tady a teď, učíme se ze zkušenosti a snažíme se připravit nás i naše děti na výzvy v budoucnosti. Věříme, že proces osvojování si dovedností a vědomostí je vlastní všem dětem i dospělým a stačí ho podpořit vytvářením vhodných podmínek. Jednou z nejúčinnějších je to, že jsme společně s našimi školkáčky i školáky prostě venku. Každý den. Za každého počasí. Příroda je naše školka a škola. A jsem moc ráda, že se i stát rozhodl naši snahu podpořit. Vstup do školského rejstříku nám dodal pocit stability. Víme, že jsme vítáni, a můžeme se tak plně soustředit na naši práci.

Veronika Zimmerlová,
zakladatelka a zástupkyně ředitele Lesní
mateřské školy a základní školy Devětsil

Vstup do zákona
První školní rok s lesními MŠ

Po několikaletém vyjednávání byl v roce 2016 do Školského zákona zakotven paragraf s definicí lesní mateřské školy. Byla tím zahájena zcela nová etapa lesních MŠ v České republice. Legislativní tandem ALMŠ intenzivně dojednával upřesnění souvisejících předpisů se zástupci různých rezortů. V září 2017 tak mohlo otevřít branky 30 lesních mateřských škol, které poskytují povinnou předškolní docházku a jsou pod dohledem státních orgánů. Za to jim náleží příspěvek na dítě stejně jako jiným mateřským školám. Autorka legislativy lesních MŠ, náměstkyně Dana Prudíková z ministerstva školství, za tento zásadní krok získala v listopadu 2017 Cenu Přístav od České rady dětí a mládeže.

Cítil, jak roste

Stál na okraji bahniště, ale dovnitř nešel. Měl totiž strach. Včera dostal na zadek, když domů přišel špinavý jako čuně. Byl smutný, protože mu táta ráno opakoval: „Hodní kluci do louží neskáčou.“ Zuřil, protože přeci není pravda, že kvůli němu maminka musí prát každý den. Stál na okraji bahniště a překotně kibicoval ostatní. Přesně ví, jak husté má bahno být, aby z něj šly dělat koule; kolik vody se má přidat, aby vznikla malta; jakou silou dupnout, aby kapky vycákly jen po kolena. Umí švihnout lopatkou, aby bahno vyplesklo do oblouku, který vypadá jako písmenko U. Umí švihnout i tak, že ten oblouk vypadá jako kopec. Stál na okraji blátiště. Miluje bláto. Ono když zasychá na ruce, tak příjemně

svírá kůži. Pak, při sloupávání, se nechce pustit a tahá za chlupy; je třeba nehtem ho zvedat, dokud se neozve takové suché „lup“. A z vlasů se vydroluje mezi prsty na prach tak jemný, jako by ani nebyl. Uviděl maminku stát u branky. Dnes se za celou dobu bláta vůbec ani trochu nedotkl. Byl úplně čistý. Táta mu přestane říkat škodič. Cítil, jak roste, že je vyšší než ráno, lepší než včera, rychlejší než kdy dřív, že...

Zakopl. Upadl. Bláto ho jemně a láskyplně pohladilo po tvářích, po břiše, rukou. Objalo ho zoufalství, hrdost vybuchla a vyvalily se slzy.

Jakub Namyslov,
průvodce lesního klubu Tři údolí

Kojotí učení Letní škola pro pedagogy LMŠ

Na osmý ročník Letní školy pro pedagogy LMŠ (25. – 28. července 2017 v Toulcově dvoře v Praze) mohli díky grantové podpoře Evropského sociálního fondu dorazit dva zahraniční lektori - Rudolf Hettich a Greg Sommer. Letní škola měla podtitul Kojotí učení; hlavním tématem totiž bylo umění naslouchat přírodě i sobě navzájem. Greg Sommer, Američan žijící v Berlíně, vyprávěl o svých zkušenostech stopaře a zároveň pedagoga v lesní školce. Přírodu přibližuje dětem pomocí metody zvané „kojotí učení“. Přednáška Rudolfa Hetticha lákala na titul Tvořivé vzdělávání. Letní škola slouží mimo jiné i k posílení partnerství mezi lesními školkami, ke sdílení zkušeností, znalostí a dobré praxe. Čtyřdenní program nabídl přednášky a dílny z oblasti EVVO, metodické inspirace pro rozvoj klíčových kompetencí dětí, znalosti přírody, osobnostní rozvoj pedagoga, komunikační dovednosti, tvorbu zahrad atd. Při osmé letní škole jsme se rozloučili s tradičním místem konání, Toulcův dvůr již kapacitně nedostačuje potřebám tak velkého množství účastníků a příští ročník se uskuteční v Ekocentru Loutí.

Pro sebe i pro tým

Jsem koordinátorka lesního klubu. Mám proto na starosti čtyři oblasti - organizaci, komunikaci, leadership a péči o členy týmu i organizace. Dělán vše, aby se pedagogové mohli věnovat pouze své práci, měli pro ni vše potřebné a navíc byli i spokojení s prostředím i atmosférou a vztahy. Ale jsme lesní klub, nezisková organizace, bez dotací státu, takže s každou korunou je potřeba nakládat racionálně. Takže jsem ta, která jde do banky vyjednávat podmínky úvěru a odpoledne poseká zahradu ve školce, přijímá nové zaměstnance a druhý den jede pro dřevo, protože dopravce k nám nevyjede. Bývám i mediátorem nastavování provozních záležitostí a pak

jedu do obchodu koupit dárek pro čerstvě narozené miminko našich rodičů, přednáším na konferenci o přínosu bytí v přírodě a odpoledne pomůžu s úklidem, vzdělávám se, jak být dobrým lídrem a po školce někdy hlídám dvě děti, jejichž rodiče uvízli v zácpě. Práce koordinátora lesního klubu je velmi pestrá, možná některé činnosti vypadají neadekvátně, ale vidím přínos i tam. Pro sebe - jako protiváhu intelektuální práce, často u počítače, pro tým - vím, co práce obnáší - i celek, jehož jsem součástí.

Ivana Cviková
LK Bezinka

Pro dlouhodobě udržitelné školky
Vzdělávací program Koordinátor LMŠ

Obecně platí, že organizace/firma/škola/rodina je odrazem ředitele/vedení/rodičů. Takže má jednoznačně smysl vedení vzdělávat, aby organizace neměly problémy a v souvislosti s lesními kluby a školkami byly hlavně dlouhodobě udržitelné.

Od prosince 2016 do června 2018 ALMŠ pořádala dva ročníky vzdělávacího programu Koordinátor LMŠ, který se zaměřil právě na rozvoj důležitých vlastností a znalostí každého lídra. Rainfellows v práci v týmu, jejím vyhodnocování a o roli lídra, Dominika Špačková přednášela o základech podnikání v oblasti mateřských škol, Michal Martoch o talentech a jejich uplatnění, Petr Jasinski přibližoval prezentační dovednosti, Markéta Ubíková pak využití informačních technologií v práci koordinátora, Naďa Šlachťová ujasňovala pracovní-právní minimum, Petr Machálek mluvil o podstatě negrantového fundraisingu, Iva Slováková se zamýšlela nad důležitostí správně nastavených financí.

Ve druhém ročníku pak přibyli někteří další přednášející. S Alenou Lalákovou jsme zkoumali roli vedoucího pracovníka a zvědomovali si nutnost o sebe pečovat. Naďa Johanisová poskytla netradiční pohled na ekonomiku v bloku Ekologické a alternativní ekonomie. Pavla Štindlová seznámila účastnice s oblastí správy financí a pracovní-právní problematikou.

Výchova mezi důvěrou a strachem byl lákavý titul semináře, na nějž ALMŠ pozvala v listopadu dva experty nad míru povolané. Norského speciálního pedagoga s mnoha zkušenostmi s waldorfskou pedagogikou Godiho Kellera a Johana Ahlboma, švédského pedagoga a průkopníka intuitivní pedagogiky, který má zase bohaté zkušenosti s žáky s ADHD i drogově závislými. Hostitelem pro tři desítky frekventantů kurzu byla Mateřská škola Semínko v pražském Toulcově dvoře. „Hlavní je rozpoznat, uvěřit a uznat, že děti mají strach, úzkost či depresi a nejednat s nimi jako s pacienty. Člověka, ať je dospělý, nebo dítě, nemůžu opravit či komplexně změnit. Co ale mohu, je změnit svůj vlastní vztah k němu a své reakce na něj. Tím můžu nastavit vzor a doufat. Nikdy si ale nemůžu být jistý, že uspěji, že si toho druhý všimne a něco se sebou udělá. Z toho je také možné mít strach. To je ale strach z odpovědnosti. Kdo se bojí odpovědnosti, neměl by učit. I v tomhle je důležité nelhat. Ani sobě, ani dětem,” řekl mimo jiné na semináři Johan Ahlbom.

Lesní kluby byly jedním z důvodů, proč se zákonodárci rozhodli při zavádění nové povinnosti předškolního vzdělávání pětiletých dětí umožnit tzv. individuální vzdělávání. Připustili, že kvalitní přípravy na školu lze za určitých podmínek dosáhnout i mimo etablovaný státní systém. A lesní kluby takové podmínky vytvořit umějí. Rok 2017 byl prvním, kdy povinnost předškolního vzdělávání vstoupila v platnost. Bez velké informační kampaně. Asociace lesních mateřských škol (ALMŠ) se stala místem, kam se pro informace obraceli rodiče, učitelé i ředitelé nejen lesních klubů, ale i „kamenných“ mateřských škol. Díky našemu aktivnímu dialogu s ministerstvem školství jsme jako první měli vždy nejnovější informace. Prožili jsme si, co znamená zavádění nové povinnosti a jak i drobná změna dovede reinterpretovat systém. A hlavně, znovu a znovu jsme se přesvědčovali, že jen v rámci dialogu můžeme získat informace, které potřebují nejen členové ALMŠ, ale i rodiče a učitelé.

Učím děti, které si umí hrát

Vyrostla jsem v malé vsi na Vysočině.

Mým hřištěm byly louka, potok a les hned za domem. Pozitivní vztah

k přírodě jsem později utvrzovala ve skautském oddílu, nyní zase bydlím vedle lesa.

Studovala jsem farmacii, odkud jsem po několika letech utekla do Ameriky hlídat děti jako au-pair. Tam na mě padala tíseň při pohledu na tamní dětičky trávící tolik času před obrazovkami. Snažila jsem se je co nejčastěji vytáhnout ven a hrát si s nimi „normálně“. Paradoxem bylo, že ta rodina v lese žila, ale vůbec do něj nechodila a neznala ho.

Po návratu jsem pracovala v Praze v kanceláři a cítila jsem, že potřebuji změnu. Přišla s narozením mé dcery Anežky. Když jí byly dva roky, přišla jsem s ní do Lesního klubu Pramínek na lesní dopoledne - čas a prostor určený pro maminky s dětmi pro společné sdílení, tvoření, vaření na ohni. Do lesní školky jsem se zamilovala a od začátku jsem se tam cítila jako doma. Věděla jsem, že Anežka tam jednou bude chodit.

Začala ve třech letech a já šla s ní vést lesní dopoledne. Několikrát jsem si zkusila zaskočit za nemocné průvodce a po třech

letech jsem začala děti sama provázet. Je to pro mě práce snů, kam se pokaždé moc těším.

S dětmi ráda tvořím a nechávám se vtáhnout do jejich velkého světa fantazie. Les je pro nás bezpečným prostorem, kde se každý den učíme a objevujeme něco nového o přírodě, ale i o nás samých. Využíváme všeho, co nám příroda nabízí, učíme se být ohleduplní k sobě i svému okolí, učíme se naslouchat našim tělům a potřebám, společně spolu zdoláváme rozmanité překážky, plujeme s rytmem roku, většinu školkového času trávíme venku.

Na dceři, nyní již školačce, vidím, jak pro ni lesní školka byla přínosná. Fyzicky ji posílila, je to zdravé, odolné dítě, plné fantazie, zvědavosti a radosti ze života. V její třídě je více dětí z lesní školky, při jednom rozhovoru s paní učitelkou jsem měla u srdce hřejivý pocit, protože ty děti charakterizovala jako „ty, které si umí hrát“. Jsem moc vděčná, že můžu být dětem průvodcem při jejich hře na život.

Jana Poštulková,
průvodkyně v lesním klubu Pramínek

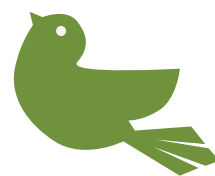

Co znamená být profesionál? Je to někdo, kdo v rámci své profese plní odpovědně všechny úkoly, orientuje se v oboru, stále se vzdělává, hledá odpovědi na profesní otázky, umí nést odpovědnost a je schopen sebereflexe? Nebo je to někdo, kdo se nebojí riskovat, hledat nové postupy a cesty, nikdy nepřestává diskutovat o etických aspektech a filosofickém rozměru své práce? Anebo se musí profesionál projevovat vším zmíněným dohromady? Cílem vzdělávacího programu Provázet vědomě a odborně, který měl dva cykly od ledna 2017 až do května 2018, bylo umožnit průvodcům získat nebo prohloubit profesní dovednosti, které by eliminovaly nežádoucí intervence v rámci přístupu k dětem či rodinám a podpořili ty žádoucí, které umožní dítěti jeho komplexní a zdravý rozvoj.

Dvaapadesát frekventantů kurzu se pod vedením Kateřiny Fořtové a Aleny Lalákové seznámilo s vývojovou psychologií předškolního věku, parametry školní zralosti, přípravou předškoláků i ověřováním školní zralosti, speciálními vzdělávacími potřebami dětí s přidělenou diagnózou, legislativou v oblasti inkluzivního vzdělávání, komunikací v trojúhelníku rodič-škola-dítě, výchovnými styly a rodinným systémem, pedagogickou diagnostikou a evaluací ve všech rovinách, které do procesu vzdělávání v dané organizaci vstupují.

Plné ruce práce a šťastné děti

Ke vzniku Lesokruhu paradoxně nejvíce pomohla má nespokojenost. Bez většího přemýšlení jsem zapsala svou dceru - vřlu s nejčistší duší - do městské školky. A nestačila jsem se divit. Proč nechodí s dětmi ven, i když se mraky po obloze jen tak honí? Proč s dětmi jednají jako s méněcenným kusem či číslem? Proč je zakázáno sbírat klacíky? Proč se chodí na procházky ve dvojicích a jen po chodníku kolem silnic? Proč se na děti křičí a nutí se do dojíždání? A tak dále... Rozčarování mě přimělo hledat pro své druhé dítě alternativu. Začala jsem objevovat lesní školky, mluvila o tom s lidmi, někteří mě podporovali, ale většina si klepala na čelo. Nevzdala jsem to. Po nocích jsem hledala další informace internetu, až jsem se dostala k Asociaci lesních mateřských škol (ALMŠ), přihlásila se na Letní školu pro pedagogy. A bylo rozhodnuto - půjdu do toho. Měla jsem vizi, místo pro školku, prvního školáčka (mého synka), nadšení, podporu rodiny, kamarádky a kamaráda, báječného grafika. Scházely mi ale zkušenosti i kolegové. V lednu a únoru 2017 začaly první brigády,

smejčení, uklízení a plánování. Zahradní domek na „rodné“ zahradě jsme proměnili na zázemí. Večery jsem trávila vymýšlením jména, strategie, jak dát o sobě vědět. Grafik navrhl krásné logo, v tiskárně mi zdarma vytiskli letáky, obeslala jsem radnice v půlce okresu s prosbou o zveřejnění inzerátu o vznikajícím klubu. A už to jelo. Plánované datum otevření na letácích byl 6. března 2017, a tak jsme v dané v pondělí „museli“ otevřít. K prvním dvěma dětem začaly velmi rychle přibývat další. V dubnu jich bylo třikrát tolik a v červenci jsme otevřeli první příměstský tábor i pro neškolkové děti. Všichni byli nadšení. Pak přišla Nikol a jarní „zkušební“ třídní provoz se od září proměnil v pětidenní. Takový byl začátek Lesokruhu. Máme prima partu dětí i rodičů, báječné průvodkyně motivované pro další sebevzdělávání a hlavně smysluplně využitě „plné ruce práce“ a šťastné děti.

Martina Kašparová,
koordinátorka lesního klubu Lesokruh

Pomáháme zakladatelům
Infobalíček ALMŠ

Infobalíček je základní sadou informací a vzorových dokumentů pro všechny zájemce o vytvoření funkčního lesního klubu, nebo lesní mateřské školy. Provází matky a otce zakladatele od prvotních úvah až k profesionálnímu usilování o certifikaci či zapsání do školského rejstříku. Začátečníkům nabízí vzorové dokumenty a návody na zajištění chodu lesního klubu, například vzory pracovních smluv s průvodci, vysvětluje rozdíly mezi jednotlivými typy právnických osob. Zřizovatelům lesních MŠ nabízí návod, jak se vypořádat se správním řádem, nebo na jaké speciality nezapomenout ve školním řádu. A všem ukazuje, na co je dobré se soustředit při vzdělávání dětí v přírodě, od obsahu lékárničky a pojetí bezpečnosti, po odkazy na školní vzdělávací plán. Díky podpoře z Evropského sociálního fondu jsme získali možnost Infobalíček aktualizovat a rozšířit.

Krok k růstu

Jeden strom jsem založila bez předchozí zkušenosti, jen jsem tak se třemi kamarádkami naskočila do vlaku, který měl jasný směr a vnitřní dynamiku poháněnou naší energií. Měli jsme (a máme i po letech) chuť vzdělávat děti tak, jak si přejeme a v souladu s udržitelným rozvojem.

Jakou pojede vlak cestou, jsme moc netušily. Nutno podotknout, že jsme všechny tři byly vzdělané pedagožky s praxí. Měli jsme tedy dostatečný teoretický základ pro provázení dětí a dostatek praxe, nikoli však pro řízení. Velmi brzy se ukázalo, že je nezbytně nutné se dovzdělat v oblasti řízení neziskových organizací a všeho, co s ním souvisí. A tak jsem udělala krok číslo dvě a vrhla jsem se zpět do školy, tentokrát sama.

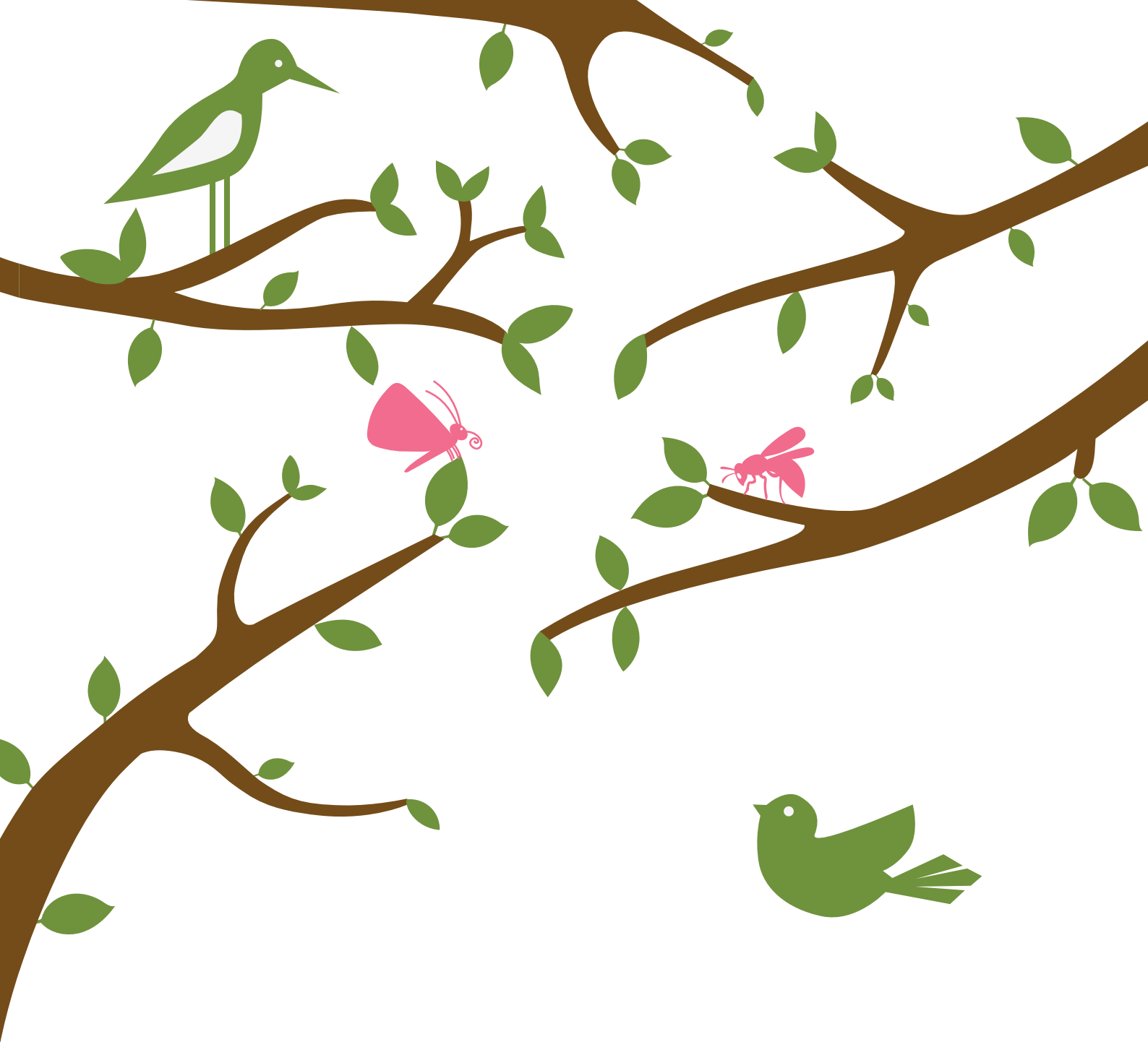
Bylo to v době, kdy ještě neexistovala ALMŠ ani žádný info balíček pro LMŠ nebo LK. Téma neziskového sektoru se okrajově vyučovalo na některých univerzitách. Vzdělání i čas ukázaly, že jasná struktura v organizaci a personální řízení, strategické plánování a evaluace jsou nezbytnými procesními prvky pro další rozvoj organizace, kterou řídím. Výzva v podobě získání certifikace LMŠ a splnění standardů kvality, byla dalším logickým krokem na cestě k profesionalizaci organizace a přinesla nutnost si vše roztrždit, popsat, ujasnit a zorganizovat. Byla to malá maturita před tou větší v podobě vstupu do rejstříku a my si na ní vyzkoušeli, že vše, co máme zapsatné v praxi funguje a naopak. Z minulosti sama vím, že zažehnout jde vcelku lehce, ale udržet oheň, stojí dost práce. Bez ohně není život a my chceme, aby naše organizace byla životaschopná

a mohla i nadále růst.

Každá kultura má své iniciační obřady, které jednotlivce uvádějí do společenství nebo určitého životního stavu. Je to krok růstu na cestě k dospělosti nebo vědomého životního stavu. Přeji si, aby se certifikace a splnění standardů kvality stalo jedním z životních iniciačních obřadů pro LK a LMŠ. Dalším z nich pak může v symbolické rovině být vstup do rejstříku škol a školských zařízení.

Alena Laláková
ředitelka organizace Jeden strom

Standardy kvality jsou dokument, který má sloužit ke zvyšování a udržování určité minimální úrovně organizací, které používají název lesní klub či lesní mateřská škola. Jejich cílem je zaručit kvalitu. Standardy vznikly v rámci projektu Profesionalizace lesních MŠ v Praze v roce 2014, revidovaná verze pak díky podpoře Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR. Otázka jejich závaznosti byla diskutována v rámci fokusních skupin Skupiny pro kvalitu a dále v širším kruhu na členských schůzích Asociace lesních MŠ. Společně jsme dospěli k tomu, že Standardy jsou nepovinným, avšak silně doporučeným ověřením úrovně školky či klubu. Naplnění Standardů kvality a splnění parametrů pro vstup do rejstříku MŠMT jsou vzájemně prostupné parametry, přičemž obsah standardů je více orientován na proces a osobnost průvodce. Ověření Standardů kvality by mělo být pro školky plánující vstup do rejstříku závazné a prioritní.

Semínka spolupráce

Mezinárodní konference lídrů lesních MŠ

ALMŠ na podzim 2017 uspořádala unikátní setkání lídrů lesních MŠ z 15 zemí Evropy. Třídenní akce zahrnovala kulaté stoly na ministerstvu školství a v Senátu, exkurze do lesních školek a konferenci pro stovku účastníků z českých lesních školek. Vzniklo tak velmi cenné propojení v evropském měřítku, kde se ukazovalo, co máme společné a co naopak musí každá země řešit jinak. Společnou řeč nacházíme na poli pedagogiky. Zakladatelka první lesní MŠ v Německu Petra Jaegerová sdílela její pětadvacetiletou zkušenost V její školce, kde dodnes aktivně působí, například každoročně zvou absolventy na slavnost založení. Má tak osobní zkušenost s tím, kam dál vede život dětí z její lesní školky.

Rozdíly jsou v postavení lesních školek v rámci vzdělávacích systémů různých států. ALMŠ sdílela velký úspěch legislativního ukotvení lesních MŠ do školského zákona. Stejnou cestou by se rády vydaly další země střední a východní Evropy.

Díky osobnímu setkání ve velmi přátelské atmosféře je zasazeno semínko pro další spolupráci v rámci mezinárodní sítě lesních MŠ.

Co jsme realizovali

Projekt Rozvíjení kapacit LMŠ v ČR

- Podpora péče o členy a jejich evidence
- Letní škola pro pedagogy LMŠ a členské schůze LMŠ
- Podpora spolupráce s veřejnou správou, implementace LMŠ do legislativního rámce
- Aktualizace Infobalíčku – souboru zkušeností a materiálů k založení a provozu lesní MŠ
- Standardy kvality LMŠ – aktualizace a vytvoření e-Průvodce
- Mezinárodní konference 2017
- Vzdělávací program Koordinátor lesních MŠ
- Vzdělávací program Přírodní pedagogika
- Vzdělávací program Provázet vědomě a odborně: pedagogicko-psychologické minimum pro pedagogy LMŠ

Projekt je podpořen v rámci Operačního programu Zaměstnanost Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Školka blízka přírodě

- Exkurze do Berlína
- Vzdělávací cyklus Školka blízka přírodě

Projekt byl realizován za finanční podpory SFŽP ČR a MŽP

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Inovativní vzdělávání ve venkovních mateřských školách

- výměna zkušeností se slovenskými a litevskými lesními MŠ

Projekt je realizovaný v rámci programu Erasmus +

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Přírodovědné expedice
Podpořeno z rozpočtu Karlovarského kraje.

Za podporu děkujeme

Ministerstvo životního prostředí

NEOPIre:

LESYČR

Finanční zpráva 2017

Rozvaha ve zkráceném rozsahu ke dni 31. 12. 2017

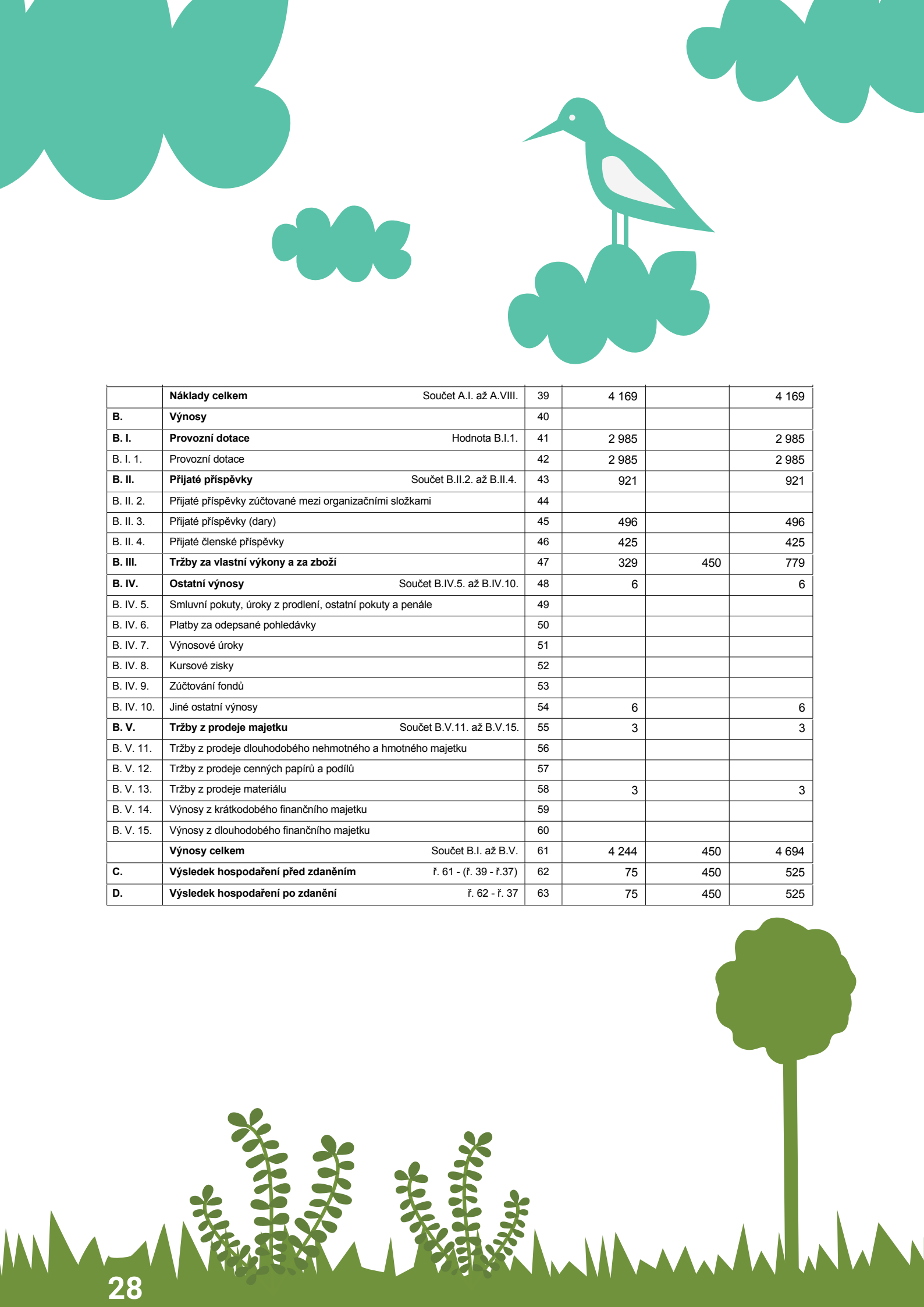
Označení	AKTIVA	číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k posled. dni účetního období
a	b	c	1	2
A.	Dlouhodobý majetek celkem Součet A.I. až A.IV.	1		
A. I.	Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	2		
A. II.	Dlouhodobý hmotný majetek celkem	3		
A. III.	Dlouhodobý finanční majetek celkem	4		
A. IV.	Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	5		
B.	Krátkodobý majetek celkem Součet B.I. až B.IV.	6	2 350	2 745
B. I.	Zásoby celkem	7	12	6
B. II.	Pohledávky celkem	8	950	1 368
B. III.	Krátkodobý finanční majetek celkem	9	1 388	1 371
B. IV.	Jiná aktiva celkem	10		
	Aktiva celkem Součet A. až B.	11	2 350	2 745

Označení	PASIVA	číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k posled. dni účetního období
a	b	c	3	4
A.	Vlastní zdroje celkem Součet A.I. až A.II.	12	534	1 058
A. I.	Jmění celkem	13		114
A. II.	Výsledek hospodaření celkem	14	534	944
B.	Cizí zdroje celkem Součet B.I. až B.IV.	15	1 816	1 687
B. I.	Rezervy celkem	16		
B. II.	Dlouhodobé závazky celkem	17		
B. III.	Krátkodobé závazky celkem	18	1 816	1 621
B. IV.	Jiná pasiva celkem	19		66
	Pasiva celkem Součet A. až B.	20	2 350	2 745

Finanční zpráva 2017

Výkaz zisku a ztráty v plném rozsahu ke dni 31. 12. 2017

Označení	TEXT	Číslo řádku	Činnosti		
			Hlavní 5	Hospodářská 6	Celkem 7
A.	Náklady	1			
A. I.	Spotřebované nákupy a nakupované služby Součet A.I.1. až A.I.6.	2	1 476		1 476
A. I. 1.	Spotřeba materiálu, energie a ostatních neskladovaných dodávek	3	66		66
A. I. 2.	Prodané zboží	4			
A. I. 3.	Opravy a udržování	5			
A. I. 4.	Náklady na cestovné	6	23		23
A. I. 5.	Náklady na reprezentaci	7			
A. I. 6.	Ostatní služby	8	1 387		1 387
A. II.	Změny stavu zásob vlastní činnosti a aktivace Součet A.II.7. až A.II.9.	9			
A. II. 7.	Změna stavu zásob vlastní činnosti	10			
A. II. 8.	Aktivace materiálu, zboží a vnitroorganizačních služeb	11			
A. II. 9.	Aktivace dlouhodobého majetku	12			
A. III.	Osobní náklady Součet A.III.10. až A.III.14.	13	1 808		1 808
A. III. 10.	Mzdové náklady	14	1 470		1 470
A. III. 11.	Zákonné sociální pojištění	15	338		338
A. III. 12.	Ostatní sociální pojištění	16			
A. III. 13.	Zákonné sociální náklady	17			
A. III. 14.	Ostatní sociální náklady	18			
A. IV.	Daně a poplatky Hodnota A.IV.15.	19			
A. IV. 15.	Daně a poplatky	20			
A. V.	Ostatní náklady Součet A.V.16. až A.V.22.	21	882		882
A. V. 16.	Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ostatní pokuty a penále	22			
A. V. 17.	Odpis nedobytné pohledávky	23			
A. V. 18.	Nákladové úroky	24			
A. V. 19.	Kursově ztráty	25	2		2
A. V. 20.	Dary	26	871		871
A. V. 21.	Manka a škody	27			
A. V. 22.	Jiné ostatní náklady	28	9		9
A. VI.	Odpisy, prodaný majetek, tvorba a použití rezerv a opravných položek Součet A.VI.23. až A.VI.27.	29			
A. VI. 23.	Odpisy dlouhodobého majetku	30			
A. VI. 24.	Prodaný dlouhodobý majetek	31			
A. VI. 25.	Prodané cenné papíry a podíly	32			
A. VI. 26.	Prodaný materiál	33			
A. VI. 27.	Tvorba a použití rezerv a opravných položek	34			
A. VII.	Poskytnuté příspěvky Hodnota A.VII.28.	35	3		3
A. VII. 28.	Poskytnuté členské příspěvky a příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	36	3		3

	Náklady celkem	Součet A.I. až A.VIII.	39	4 169		4 169
B.	Výnosy		40			
B. I.	Provozní dotace	Hodnota B.I.1.	41	2 985		2 985
B. I. 1.	Provozní dotace		42	2 985		2 985
B. II.	Přijaté příspěvky	Součet B.II.2. až B.II.4.	43	921		921
B. II. 2.	Přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami		44			
B. II. 3.	Přijaté příspěvky (dary)		45	496		496
B. II. 4.	Přijaté členské příspěvky		46	425		425
B. III.	Tržby za vlastní výkony a za zboží		47	329	450	779
B. IV.	Ostatní výnosy	Součet B.IV.5. až B.IV.10.	48	6		6
B. IV. 5.	Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ostatní pokuty a penále		49			
B. IV. 6.	Platby za odepsané pohledávky		50			
B. IV. 7.	Výnosové úroky		51			
B. IV. 8.	Kursově zisky		52			
B. IV. 9.	Zúčtování fondů		53			
B. IV. 10.	Jiné ostatní výnosy		54	6		6
B. V.	Tržby z prodeje majetku	Součet B.V.11. až B.V.15.	55	3		3
B. V. 11.	Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku		56			
B. V. 12.	Tržby z prodeje cenných papírů a podílů		57			
B. V. 13.	Tržby z prodeje materiálu		58	3		3
B. V. 14.	Výnosy z krátkodobého finančního majetku		59			
B. V. 15.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku		60			
	Výnosy celkem	Součet B.I. až B.V.	61	4 244	450	4 694
C.	Výsledek hospodaření před zdaněním	ř. 61 - (ř. 39 - ř.37)	62	75	450	525
D.	Výsledek hospodaření po zdanění	ř. 62 - ř. 37	63	75	450	525

ASOCIACE
LESNÍCH MŠ